

213 SAYILI VERGİ USUL KANU- NUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN

Kanun No: 2686

Kabul Tarihi: 23.6.1982

(29 Haziran 1982 gün ve 17739 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.)

**GENEL GEREKÇESİ
KANUN TASARISI
VE
KOMİSYON RAPORLARI**

Milli Güvenlik Konseyi S.Sayısı: 292'ye 12 nci Ek (1/270)

MİLLÎ GÜVENLİK KONSEYİ

BAZI VERGİ KANUNLARINDA VE TAHSİLATIN HIZLANDIRILMASI HAKKINDAKİ KANUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TASARISI

T. C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi Başkanlığı

Sayı: K.K.T.D. 101-1000/06512

22 Ekim 1981

Milli Güvenlik Konseyi Başkanlığına

Maliye Bakanlığınca Hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 20.10.1981 tarihinde kararlaştırılan "Bazı Vergi Kanunları ile Tahsilatın Hızlandırılması Hakkındaki Kanunda Değişiklik yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ekli olarak gönderilmiştir.

Gereğini emirlerine arz ederim.

Bülend ULUSU

Başbakan

4.1.1961 GÜN VE 213 SAYILI VERGİ USUL KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA İLİŞKİN KANUN TASARISININ GENEL GEREKÇESİ

Bilindiği üzere, 2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanun ile vergi İtiraz Komisyonları ve Temyiz Komisyonu kaldırılmakta ve vergi uyuşmazlıklarını çözümleme görevi, kurulması öngörülen vergi mahkemelerine verilmektedir.

Anılan kanun hükümlerine göre, tek hakimle çözümlenecek davalarda verilen kararları bir üst yargı organı olarak bölge idare mahkemeleri kesin hükme bağlayacak, bu istisna dışında ise, 2575 sayılı Danıştay Kanununun 25 nci maddesi gereğince, vergi mahkemelerince verilen nihai kararlar Danıştayda temyiz yoluyla incelenip karara bağlanacaktır.

Diğer taraftan, vergi uyuşmazlıklarının yargı yoluyla çözümü de 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu kapsamına alınmakta ve bu Kanunun 63 ncü maddesinde; "Vergi Usul Kanununun vergi uyuşmazlıklarına ilişkin 379 ila 412 nci madde hükümleri, bu Kanunla kurulan vergi mahkemelerinin göreve başladıkları tarihte yürürlükten kalkar." denilmektedir.

Aynı Kanunun 31 nci maddesinin 2 numaralı bendinde ise, "Bu Kanun ve yukarıdaki fıkra uyarınca Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununa atıfta bulunulan haller saklı kalmak üzere, vergi uyuşmazlıklarının çözümünde Vergi Usul Kanununun ilgili hükümleri uygulanır" hükmü yer almaktadır.

Bu hükümlere göre, bundan böyle vergi uyuşmazlıklarında, Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanun ve İdari Yargılama Usulü Kanunu ile Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununa atıfta bulunulan hallerde de bu Kanunun uygulanması gerekmektedir.

Ancak, Yukarıda sözü edilen 31 nci maddenin 2 numaralı bendinde belirtilen haller saklı kalmak üzere, vergi uyuşmazlıklarının çözümünde Vergi Usul Kanununun ilgili hükümlerinin

uygulanacağı gözönüne alınarak Vergi Usul Kanununun vergi uyuşmazlıklarına ilişkin 5 nci kitabı dışında yer alan ve vergi uyuşmazlığına ilişkin olan özel hükümlerin yeniden düzenlenmesi ve bazı deyimlerin anılan kanunlara paralel hale getirilmesi zorunluğu doğmuştur.

Vergi Usul Kanununun, yeni ihdas edilen vergi yargısı sistemine uygun hale getirilmesi amacıyla yapılan değişikliklerle beraber son değişiklikten sonra bir yıllık tatbikat sırasında aksayan diğer yönleri de bu tasarıya yeniden ele alınmış ve ilerde madde gerekçelerinde açıklandığı üzere gerekli değişiklikler yapılmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1. — Bu madde ile 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 5 nci maddesinin birinci fıkrasının 2 numaralı bendinde yer alan “İtiraz ve Temyiz Komisyonlarında” deymi, 2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanununun 13 ncü maddesi gereğince “Vergi Mahkemeleri” şeklinde değiştirilmiş ve ayrıca bölge idare mahkemeleri ve Danıştay’da görevli olanlar da kapsama alınmıştır.

MADDE 2. — Aynı Kanunun 6 ncı maddesinin ikinci ve üçüncü fıkralarında yapılan değişiklik, İtiraz ve Temyiz Komisyonlarının kaldırılması ve yerine vergi mahkemelerinin kurulması, ayrıca yeni bir müessese olarak bölge idare mahkemelerinin ihdas edilmiş olması nedeniyle İtiraz ve Temyiz Komisyonları deymi yerine vergi mahkemeleri deyiminin kullanılması ve bölge idare mahkemeleri ile Danıştay’da görevli olanların da madde kapsamına alınmasından ibarettir.

MADDE 3. — Vergi ihtilaflarında süreler, 2577 sayılı İdare Yargılama Usulü Kanununda gösterildiğinden, anılan maddenin birinci fıkrasındaki, vergi ihtilaflarında sürelerin vergi kanunu ile belli edileceğine dair hüküm madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 4. — Aynı Kanununun 16 ncı maddesinde yapılan değişiklik, bir önceki madde gerekçesinde gösterilen nedene dayanmaktadır.

MADDE 5. — Bu madde ile 26 ncı maddenin 11 numaralı bendindeki “İtiraz” deymi, “Vergi mahkemesinde dava açılması” şekline dönüştürülerek anılan hüküm yeniden düzenlenmiştir.

MADDE 6. — Mükerrer 30 ncü maddenin son fıkrasındaki değişiklik, bir önceki madde gerekçesinde belirtilen nedenle yapılmıştır.

MADDE 7. — Bu madde ile 35 ncı maddenin 11 ve 12 numaralı bendin “İtiraz” deymi “Vergi mahkemesinde dava açma” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 8. — Bu madde ile 41 ncı madde, vergi mahkemelerinin kuruluşu gözönüne alınarak yeniden düzenlenmiştir.

MADDE 9. — Bu madde ile aynı Kanununun Birinci Kitap İkinci Kısım Beşinci Bölüm başlığı, bu bölüme eklenen mükerrer 49 ncü maddeyi de kapsayacak şekilde değiştirilmiştir.

MADDE 10. — Bilindiği üzere, 2455 sayılı Kanunla Vergi Usul Kanununun 45 nci maddesinin 2 numaralı bendi değiştirilmiş ve götürü gider emsali, büyük ve küçükbaş hayvanlar (Kümes hayvanları dahil) ile kara ve su avcılığı için % 80 diğer ziraî ürünler için % 70 olarak belirlenmişti.

Bu defa yapılan değişiklik ile, bir yandan hayvanlar için tespit edilmiş bulunan götürü gider emsali bunların mahsüllerine de teşmil edilmekte, diğer yandan ziraat makine ve aletleriyle başka çiftçilerin ziraî istihsal işlerinin yapılması karşılığında alınan ücretler için uygulanacak götürü gider emsali madde metnine dahil edilmek suretiyle bu konudaki boşluk doldurulmaktadır.

MADDE 11. — 213 sayılı Vergi Usul Kanununa eklenen mükerrer 49 ncü maddenin (a) fıkrası ile, Emlâk Vergisi genel beyanın yapılacağı sürenin başlangıcından 4 ay önce, Maliye ve

Bayındırlık Bakanlıklarınca Emlâk Vergisi Kanununun 10 ncu maddesiyle aynı Kanunun 31 nci maddesine göre hazırlanan Tüzük hükümleri uyarınca tespit ve Resmî Gazete'de ilan edilen bina metrekare normal inşaat maliyet bedellerine karşı dava açacak kuruluşlarla, dava mercü belirlenmektedir. Ancak, bu dava sadece genel beyan dönemlerinin rastladığı bütçe yılından önceki yılda yapılan tespitleri kapsamakta, Tüzük esaslarına göre diğer yıllarda yapılan tespitler hüküm harici kalmaktadır.

Bu maddenin (b) fıkrasında da yine Emlâk Vergisi Genel Beyanın yapılacağı sürenin başlangıcından en az altı ay önce takdir komisyonlarınca takdir olunacak arsalarla ait asgarî ölçüdeki birim değerlere ilişkin, dava açma safahatı ve ilan keyfiyeti belirlenmektedir.

Bu maddenin (c) fıkrası ile de, aynı maddenin (a) ve (b) fıkralarına göre Danıştay ve vergi mahkemelerinde dava açılması halinde davaların 15 gün içinde vereceği tek savunma ile dosyanın tekemmül etmiş sayılması ve davanın anılan yargı mercilerinde, dosyanın tekemmül tarihinden itibaren 1 ay içinde karara bağlanması öngörülmüştür.

MADDE 12. — Vergi Usul Kanununun 72 nci maddesinin birinci fıkrasında yapılan değişiklikle, arsalarla ait asgarî ölçüde birim değerlerin tespiti sırasında Takdir Komisyonuna vergi dairesi memurlarından biri yerine tapu sicil muhafızı veya tevkil edeceği bir memurun katılması sağlanmıştır.

MADDE 13. — Aynı Kanunun 73 ncü maddesinin ikinci fıkrasında yapılan değişiklikle de, arsalarla ait asgarî ölçüde birim değerlerin tespiti sırasında ticaret odasından seçilen üyelerden biri yerine, tespitin yapılacağı vergi dairesi faaliyet bölgesinin mahalle muhtarlarından birisinin toplantıya katılması sağlanmıştır.

MADDE 14. — Vergi Usul Kanununun 74 ncü maddesine eklenen (c) bendi ile takdir komisyonlarına arsalar için mahalle muhtarlıkları itibarıyla asgarî ölçüde birim değer tespit etmek görevi de verilmiş bulunmakta ve takdir işleminin yapılmasına ilişkin esaslar belirlenmektedir.

MADDE 15. — Ziraî kazançlar İl Komisyonuna seçimle gelecek üç üyeyi belirleyen yürürlükteki 84 ncü maddede, üyelerden birinin mahallî çiftçi birlikleri, birinin ziraat odası ve birinin de ticaret odası tarafından seçileceği hükmü yer almaktadır. Ancak, çiftçi birliklerinin kalkmış olması ve konunun ticaret odalarının ihtisas sahasına girmemesi nedeniyle anılan maddenin yeniden düzenlenmesi zorunluğu ortaya çıkmıştır.

Yapılan değişiklik ile Ziraî Kazançlar İl Komisyonuna seçim yoluyla iştirak edecek üyelerden ikisinin il ziraat odasından, birinin de bu ile bağlı ilçe ziraat odalarından seçilmesi öngörülmüştür.

İkinci ve son fıkrada yapılan değişiklik ise, yukarıda açıklanan gerekçe ile ticaret odaları ve çiftçi birliklerinin madde metninden çıkarılmasından ibarettir.

MADDE 16. — Ziraî Kazançlar Merkez Komisyonunun kuruluşuna ilişkin 85 nci maddede yapılan değişiklik, bir önceki maddeye paralel olarak ve aynı gerekçe ile Çiftçi Birlikleri Federasyonunun metninden çıkarılması ve bu kuruluşca seçilecek bir üyenin de Ziraat Odaları birliğince seçilmesinden ibarettir. Böylece Ziraat Odaları Birliği yürürlükteki hükme göre iki üye seçmekte iken yapılan değişiklikle üç üye seçmiş olacaktır.

MADDE 17. — Bu maddede yapılan değişiklik ile Vergi Usul Kanununun 92 nci maddesi, uzlaşma komisyonları ile Merkezî Uzlaşma Komisyonlarını ve Gelir Vergisi Kanununun 31 nci maddesinde zikredilen yönetmelik hükümlerine göre kurulan komisyonu da kapsayacak şekilde yeniden düzenlenmiştir.

MADDE 18. — Bu madde ile 101 nci maddenin 6 numaralı bendindeki "itiraz ve temyiz" deyimini "vergi mahkemesinde dava açma" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 19. — Bu madde ile 108 nci madde de yapılan değişiklik, “itiraz ve temyiz” deyi- mi yerine “vergi mahkemesinde dava açma” deyiminin kullanılmasından ibarettir.

MADDE 20. — Bu madde ile 112 nci maddenin 3 numaralı bendi değiştirilerek, İdarî Yar- glama Usulü Kanuna paralellik sağlanmıştır.

MADDE 21. — Bu madde ile 121 nci madde değiştirilerek “itiraz etmek” deyi mi yerine “vergi mahkemesinde dava açmak” deyi mi kullanılmıştır.

MADDE 22. — Bilindiği üzere, 2577 sayılı İdarî Yargılama Usulü Kanununun 63 ncü maddesi ile Vergi Usul Kanununun 381 nci maddesi de yürürlükten kaldırıldığından, 122 nci maddenin ikinci fıkrası madde metninden çıkarılmak suretiyle madde yeniden düzenlenmiştir.

MADDE 23. — Bu madde ile 123 ncü maddenin üç, dört ve beşinci fıkraları, İdarî Yargı- lama Usulü Kanununa uygunluk sağlamak amacıyla kaldırılmıştır.

MADDE 24. — Bu madde ile daha önceki madde gerekçelerinde açıklandığı üzere “itiraz” deyi mi “vergi mahkemesinde dava açma” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 25. — Bu madde ile 125 nci madde değiştirilmiştir. Yapılan değişiklik, “itiraz ve- ya temyiz komisyonları” deyiminin yerine “vergi mahkemesi, bölge idare mahkemesi ve Danış- tay” deyimlerinin kullanılmasından ibarettir.

MADDE 26. — Bu madde ile 126 ncı maddenin (b) bendi değiştirilerek, bent hükmündeki “itirazsız” deyi mi “vergi mahkemesinde dava konusu yapılmaksızın” şekline dönüştürülmüştür.

MADDE 27. — Vergi Usul Kanununa 2365 sayılı Kanunla eklenen yürürlükteki mükerrer 185 nci maddenin son fıkrasında, “Perakende satışlarla sair hâsulat belgelerine dayanılarak def- tere topluca yazılabilir.” hükmü yer almaktadır.

Bu defa yapılan değişiklik ile, ödemelerin de belgelerine dayanılarak topluca kasa defterine yazılabilmesi imkânı tanınmıştır.

MADDE 28. — Bu madde ile Vergi Usul Kanununun 232 nci maddesinde sayılan fatura vermek ve almak zorunda olanlar dışındaki tüketiciler tarafından satın alınan emtia veya yapı- rılan iş karşılığında ödenen bedel için satıcı veya işi yapan tarafından fatura verilmesini mecburi kılan haddin yükseltilmesi öngörülmüştür.

Son yıllarda para değerindeki düşmeler nazara alınarak söz konusu maddedeki bin liralık had on bin liraya çıkarılmış bulunmaktadır.

Ayrıca, maddeye eklenen bir fıkra ile İşletme Vergisi mükellefleri tarafından düzenlenen fa- turaların İşletme Vergisine ilişkin perakende satış vesikası yerine geçeceği hükme bağlanmıştır.

MADDE 29. — Bu madde ile, birinci ve ikinci sınıf tüccarlarla defter tutmak mecburiyetin- de olan çiftçilerin fatura vermek mecburiyetinde olmadıkları satışlarını tevsik edecekleri kayıtları belirleyen 233 ncü madde uygulamada karşılaşılan bazı tereddütleri ve yanlış yorumlamaları or- tadan kaldırmak ve konuya açıklık getirmek amacıyla yeniden düzenlenmiştir.

Birinci fıkrada yapılan değişiklik, “yaptıkları işlerin bedelleri” ibaresi madde metnine dahil edilmek suretiyle madde, hizmet işletmelerini de perakende satış vesikası yönünden kapsayacak şekle getirilmesidir.

Perakende satışların tevsikine ilişkin olup yürürlükteki madde metninde dört bent halinde gösterilen belgeler, bu defa üç bentte belirlenmiş ve bu belgelerde bulunması gereken bilgiler açıklanmak suretiyle madde metni daha kesin ve yanlış uygulamalara meydan vermeyecek bir şekilde düzenlenmiştir.

MADDE 30. — Bu madde ile, 248 nci maddenin son fıkrasında yer alan “en az geçim in- dirimi” ibaresi Gelir Vergisi Kanununa paralel olarak ve bu kanuna uygunluk sağlamak amacı- la çıkarılmış, yerine “Gelir Vergisi Kanununa göre indirimler” ibaresi konulmuştur.

MADDE 31. — Önceki madde gerekçesinde açıklandığı üzere, 249 ncü maddedeki en az geçim indirimi ibaresi indirimler şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 32. — Bu madde ile yapılan değişiklikte yürürlükteki 255 nci maddede yer alan “en az geçim indirimi” ibaresi yerine “Gelir Vergisi Kanununa göre indirimler” ibaresinin konulmasından ibarettir.

MADDE 33. — Bu madde ile aynı Kanunun 257 nci maddesinin 4 numaralı bendi değiştirilerek Emlak Vergisi Kanununa paralellik sağlanmıştır.

MADDE 34. — Bu madde ile mükerrer 257 nci madde değiştirilmiştir.

Yapılan değişiklik, “mühürlü otomatik kasa” ibaresinden “mühürlü” kelimesinin çıkarılmasından ibarettir.

MADDE 35. — Bu madde ile 267 nci maddenin beşinci fıkrasındaki “itiraz” deyimleri “vergi mahkemesinde dava açma” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 36. — Bu madde ile aynı Kanuna mükerrer 290 ncü madde eklenmiştir.

1970 yılından itibaren ülke ekonomisinde görülen hızlı gelişme ve kurumlaşmanın yanında fiyatlar genel seviyesinin de hızla yükselmeye başlaması, işletmelere dahil iktisadî kıymetlerin yeniden değerlemeye tabi tutulmasını zorunlu hale getirmiştir. Zira, fiyatlar genel seviyesindeki artış, aktif kıymetlerin ikame fiyatlarının da yükselmesine neden olduğundan, Vergi Usul Kanunu hükümleri uyarınca aktif kıymetlerin maliyet bedelleri üzerinden ayrılan amorismanların oluşturduğu fonlarla bu kıymetlerin yenilenmesine imkân bulunmamaktadır.

Bu nedenle, yeniden değerlendirme hükümleri, işletmelere, aktif kıymetlerinin yenilenmesine imkân verecek şekilde yeniden düzenlenmiştir.

MADDE 37. — Vergi Usul Kanununun 298 nci maddesinde yapılan değişiklikle takdir komisyonlarının rayiç bedel tespitine ilişkin yetkileri kaldırılmaktadır.

MADDE 38. — Bu madde ile yürürlükteki 344 ncü maddenin son fıkrasında yer alan “1-6 numaralı” ibaresi “1-7 numaralı” şeklinde değiştirilmiştir.

Bilindiği üzere kaçakçılığın tarifine ilişkin 344 ncü maddede kaçakçılık fiilleri üç anagrupta toplanmaktadır. Birinci grupta yer alan fiiller doğrudan doğruya kaçakçılık sayılan halleredir ki, bunlar 1-7 numaralı bentlerde belirtilmiştir. İkinci grubu oluşturan beyanda bulunulmaması veya noksan beyanda bulunulması hallerinde ise, fiilin kaçakçılık sayılabilmesi için birtakım had ve miktarların aşılması gerekmektedir. Üçüncü grupta ise yukarıdaki haller dışında kasten vergi ziyanına sebep olan fiiller yer almaktadır.

Bu durumda, 7 numaralı bentte yer alan hallerin de hiç bir had miktar aranmaksızın kaçakçılık suçunu oluşturmaları gerekirken, yürürlükteki maddenin son fıkrasında, “1-6 numaralı bentler” hükmü yer aldığından 7 numaralı bentte belirtilen fiillerin kaçakçılık sayılabilmesi için de 8 numaralı bentte yer alan had ve miktarların aranması zorunluğu ortaya çıkmıştır.

Anılan maddenin ruh ve maksadına uygun düşmeyen bu durumun düzeltilmesi amacıyla son fıkra hükmü değiştirilerek “Bu maddenin 1-7 numaralı bentlerinde belirtilen hallerde, 8 numaralı bentte yer alan had ve miktarlar aranmaz.” şekline dönüştürülmüştür.

MADDE 39. — Bu madde ile 353 ncü maddenin 1 numaralı bendinin ikinci paragrafında yapılan değişiklik, birinci paragrafta sayılan belgelerin tümü için bir takvim yılı içinde kesilecek usulsüzlük cezalarının toplamını gösteren ellibin liralık haddin her bir belge nevine teşmil edilmesi suretiyle beşyüzbin liraya çıkarılmasından ibarettir.

2 numaralı bentte yapılan değişiklik ise, her bir belge nevine ilişkin olarak kesilecek usulsüzlük cezasının alt ve üst sınırının tespiti.

Diğer taraftan, bu bendin ikinci paragrafında, İşletme Vergisi Kanununa göre düzenlenmesi gereken perakende satış vesikaları için öngörülen usulsüzlük cezasına da yer verilmiştir.

MADDE 40. — Bu madde ile 386 ncı maddenin 11 numaralı bendindeki “itiraz veya temyiz” deyimini “vergi mahkemesinde dava açma” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 41. — Bu madde ile 367 nci maddenin birinci fıkrası yeniden düzenlenmiştir.

Anılan maddenin birinci fıkrasında, “Yaptıkları inceleme sırasında 344 ncü maddenin 1-6 numaralı bentlerinde yazılı suçları veya bu suçları teşebbüsü tespit eden” ifadesi yer almakta, ancak bu ifade kaçakçılığa teşebbüs sayılan halleri belirleyen 358 nci maddede yer alan, bir hesap dönemi içinde ayrı tarihlerde en az iki defa fatura, taşıma irsaliyesi, sevk irsaliyesi, müstahsil makbuzu, gider pusulası veya serbest meslek makbuzu düzenlememe, yazılı talebe rağmen servet beyanında bulunmama, levha asma mecburiyetine bir hesap dönemi içinde üç defa uymama fiillerini, kapsamamaktadır. Bu lafzî boşluğun doldurulması amacıyla, “.....veya bu suçlara teşebbüsü tespit eden.....” ifadesi “....veya kaçakçılığa teşebbüs suçlarını tespit eden....” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 42. — Bu madde ile 368 nci maddede yer alan “itiraz” deyimleri “vergi mahkemesinde dava açma” şekline dönüştürülmüştür.

MADDE 43. — Bu madde ile 374 ncü maddenin 1 numaralı bendi değiştirilmiştir.

Yürürlükteki 374 ncü maddenin 1 numaralı bendinde, 353 ve mükerrer 355 nci maddeler uyarınca kesilecek usulsüzlük cezalarında da, ceza kesmede zaman aşımı süresinin başlangıç tarihi, kusur, ağır kusur ve kaçakçılık cezalarında olduğu gibi “vergi alacağının doğduğu takvim yılını takibeden yılın birinci günü” olarak belirtilmiştir. Halbuki usulsüzlük cezalarının vergiyi doğuran olaya bağlanması mümkün bulunmamaktadır. Bu nedenle bu tür usulsüzlük cezalarında da diğer usulsüzlüklerde olduğu gibi zamanaşımının başlangıç tarihi usulsüzlük fiilinin işlendiği tarihe bağlanmak suretiyle söz konusu bent hükmü yeniden düzenlenmiştir.

MADDE 44. — Bu madde ile 376 ncı maddede yapılan değişiklik, madde metninde yer alan “itiraz” deyiminin “vergi mahkemesinde dava açma” şekline dönüştürülmesinden ibarettir.

MADDE 45. — Bu madde ile uzlaşmaya ilişkin ek 1 nci maddenin 5 numaralı bendi değiştirilmiştir.

2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanunun 15 nci maddesi uyarınca Vergiler Temyiz Komisyonunun kuruluşuna ilişkin hükümler, mahkemelerin göreve başlamasıyla yürürlükten kalkacağından, 5 numaralı bent hükmü anılan kanuna uygunluk sağlamak amacıyla yeniden düzenlenmiştir.

MADDE 46. — Bu madde ile ek 4 ncü maddenin ikinci fıkrasında yer alan “itiraz” deyimini “dava açma” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 47. — Bu madde ile ek 6 ncı maddenin ikinci fıkrasında yer alan “itiraz” deyimini “dava açma” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 48. — Bu madde ile ek 7 nci maddede yapılan değişiklik, “itiraz” ve “İtiraz Komisyonu” deyimlerinin “dava açma” ve “vergi mahkemesi” şekline dönüştürülmesinden ibarettir.

MADDE 49. — Bu madde ile ek 8 nci maddesinin 2 numaralı bendi değiştirilmiştir.

2577 sayılı İdarî Yargılama Usulü Kanununun 63 ncü maddesi uyarınca Vergi Usul Kanununun 389 ncü maddesi, vergi mahkemelerinin göreve başladıkları tarihte yürürlükten kalkacağından, Vergi Usul Kanununun anılan bent hükmü İdarî Yargılama Usulü Kanununun 27 nci maddesine uygun hale getirilmiştir.

MADDE 50. — Bu madde ile Vergi Usul Kanununun “Vergi İhtilafları” şeklindeki beşinci kitap başlığı, İdarî Yargılama Usulü Kanununa uygun hale getirilmiş ve bu kitapta yer alan 377

ve 378 nci maddeler dışındaki vergi uyumsuzluklarına ilişkin 379 ila 412 nci maddeler yürürlükten kaldırıldığından, kitabın kısım ve bölüm başlıkları da kaldırılmıştır.

MADDE 51. — Bu madde ile 377 nci maddenin başlığı ve madde metnindeki deyimler, Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanun ile İdarî Yargılama Usulü Kanunu hükümlerine uygun hale getirilmiştir.

Ayrıca, İdarî Yargılama Usulü Kanunu ile yürürlükten kaldırılan Vergi Usul Kanununun 406 ncı maddesinde yer alan; vergi dairelerinin Maliye Bakanlığının, il özel idareleriyle belediyelerin valilerin muvafakatını almadan Temyiz Komisyonunun kesin kararları aleyhine Danıştayda temyiz davası açamayacağına ilişkin hükmüne, “Temyiz Komisyonu” deyimini yerine “vergi mahkemeleri” deyimini konulmak suretiyle 377 nci maddenin son fıkrasında yer verilmiştir.

MADDE 52. — Bu madde ile 378 nci madde başlığı ve metni, daha önceki madde gerekçelerinde zikredilen kanunlarda yer alan deyimlere uygunluk sağlamak amacıyla yeniden düzenlenmiştir.

MADDE 53. — Bu madde ile 440 sayılı İktisadî Devlet Teşekkülleriyle Müesseseleri ve İştirakler Hakkında Kanunun yeniden değerlendirmeye ilişkin geçici 2 nci maddesi, Vergi Usul Kanunu ile paralellik sağlamak amacıyla değiştirilmiştir.

MADDE 54. — Bu madde ile 1982 hesap dönemi sonunda mükerrer 290 ncı maddedeki esaslar dahilinde yeniden değerlemeye imkân vermek üzere geçici 11 nci madde yeniden düzenlenmiştir.

MADDE 55. — Bu madde ile Vergi Usul Kanununa beş ek geçici madde eklenmiştir.

Bu Kanunun 56 ncı maddesi ile kaldırılan Vergi Usul Kanununun mükerrer 86 ncı maddesi hükümlerinin 1981 yılı peşin ödeme derecelerine yapılan itirazlar hakkında uygulanması zorunlu olduğundan, bu madde ile ek geçici 9 ncu madde eklenmiştir.

Bu Kanunun 37 nci maddesi ile değiştirilen Vergi Usul Kanununun 298 nci maddesi hükmü, 1.1.1983 tarihinden itibaren yürürlüğe gireceğinden, bu tarihten önceki dönemlere ilişkin olarak görev yapacak olan takdir komisyonlarının anılan Kanunun 257 nci maddesinin 4 numaralı bendi hükmünde sözü geçen yetkilerinin devam etmesi gerekmektedir. Bunu sağlamak amacıyla Kanuna ek geçici 10 ncu madde eklenmiştir.

Eklenen ek geçici 11 nci madde ile, Vergi Usul Kanununun 353 ncü maddesinin 2 numaralı bendine göre her bir belge nevine ilişkin olarak kesilmiş bulunan özel usulsüzlük cezalarının her bir tespit için 50 000 lirayı ve bir takvim yılı içinde de 500 000 lirayı aşan miktarının tahsil edilmemişse terkin, tahsil edilmişse ret ve iadesi sağlanmıştır.

193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun mükerrer 117 nci maddesi hükmü 2574 sayılı Kanunla değiştirilmek suretiyle mükelleflerin ödeyecekleri peşin ödemeler geçmiş yıl kazançları üzerinden tahakkuk eden vergilere bağlanmış olup değişiklikten önce takdir suretiyle tespit edilmiş bulunan 1981 yılına ilişkin peşin ödemelerin aynı yıla ilişkin olarak tahakkuk ettirilen vergilerden yüksek olması halinde, mükelleflerin ödememesi gereken miktar için de gecikme zammı uygulanması şeklinde yürütülen işlemin ortadan kaldırılmasını sağlamak için ek geçici 12 nci maddenin düzenlenmesi gerekli görülmüştür.

Ek geçici 13 ncü madde ile de, bina metrekare normal inşaat maliyet bedelleri ile arsalarla ait asgarî ölçüde birim değer tespitlerine ilişkin olarak mükerrer 49 ncu madde de görülen dört ve altı aylık sürelerin 1982 yılında kısaltılabilmesine yetki alınmak suretiyle 1983 genel beyanının zamanında yapılabilmesine, ayrıca Emlak Vergisi Kanununun 23 ncü maddesinin (a) bendi uyarınca Mart ayından itibaren verilmesi gereken 1983 genel beyanına ilişkin Emlak Vergisi Beyannamelerinin malî yılbaşından itibaren kabulüne yetki alınmak suretiyle de genel beyanın 1.1.1983 tarihinden başlatılabilmesine imkân sağlanmıştır.

MADDE 56. — Bu madde ile aynı Kanunun mükerrer 86 ncı maddesi Gelir Vergisi Kanununda yapılan değişikliğe paralel olarak yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 57. — Bu madde Kanunun yürürlüğü ile ilgilidir.

MADDE 58. — Bu madde yürütme ile ilgili bulunmaktadır.

BÜTÇE - PLAN KOMİSYONU RAPORU

T. C.

Milli Güvenlik Konseyi

Bütçe - Plan Komisyonu

Esas No: 1/270

Karar No: 102'ye 12 nci ek.

2 Haziran 1982

Milli Güvenlik Konseyi Başkanlığına

Maliye Bakanlığı tarafından hazırlanarak Bakanlar Kurulunca Milli Güvenlik Konseyine sunulan "Bazı Vergi Kanunları ile Tahsilatın Hızlandırılması Hakkındaki Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı" Komisyonumuzca incelenmiştir. Bu Tasarı ile "213 sayılı Vergi Usul Kanununda" 2575 sayılı "Danıştay Kanunu"; 2576 sayılı "Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun" ile 2577 sayılı "İdare Yargılama Usulü Kanunu" nun getirdiği hükümlere paralel olarak gerekli değişikliklerin yapılması teklif edilmektedir. Ayrıca, "Yeniden Değerleme" konusunda hükümler ihtiva eden tasarı, genelde olumlu bulunarak maddelerin incelenmesine geçilmiştir.

1. Tasarının 1 nci maddesi aynen benimsenmiştir.
2. Tasarının 2 nci maddesinde, değiştirilen maddenin esasen iki fıkradan ibaret olduğu dikkate alınarak maddenin tümüyle değişik şekliyle yazılması uygun bulunmuştur.
3. Vergi Usul Kanununun 14 ncü maddesinin 1 nci fıkrasını değiştiren tasarının 3 ncü maddesi aynen benimsenmiş ve buna ilave olarak aynı maddenin 2 nci fıkrasında ifade düzeltmesi yapılarak madde tümüyle yeniden yazılmıştır.
4. Tasarının 4 ve 5 nci maddeleri aynen kabul edilmiştir.
5. Tasarının 6 ncı maddesinde, esası değiştirmeyen ifade düzeltmeleri yapılmıştır.
6. Tasarının 7 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.
7. Tasarının 8 nci maddesi ile değiştirilen Vergi Usul Kanununun 41 nci maddesinin son fıkrası hükmü, Danıştayın söz konusu davalara ilişkin dosyalar üzerinde, diğer davalara nazaran öncelikle inceleme yapması hususuna açıklık getirecek şekilde değiştirilmiştir.
8. Tasarının 9 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.
9. Tasarının 10 ncü maddesindeki çerçeve ifade, tasarının diğer maddelerinin çerçeve ifadeleri ile uyumlu hale getirilmiştir.
10. Tasarının 11 ve 12 nci maddeleri aynen kabul edilmiştir.
11. Tasarının 13 ncü maddesi, tasarı metninde geçen "yukarıki" kelimesi yerine "yukarıdaki" kelimesi konularak kabul edilmiştir.
12. Tasarının 14 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

13. Tasarının 15 nci maddesi ile aynı Kanunun dört fıkradan ibaret olan 84 ncü maddesinin üç fıkrası değiştirilmek istenmiştir. Tasarının ikinci fıkrasında ifade düzeltilmesi yapılarak 84 ncü madde tümüyle değişik şekliyle yazılmıştır.

14. Tasarının 16 ncı maddesi ile değiştirilmek istenen Vergi Usul Kanununun 85 nci maddesi esasen iki fıkradan ibaret olduğundan, ikinci fıkra ile birlikte yeniden yazılmış ve bu arada maddede ifade bakımından gerekli görülen düzenlemeler yapılmıştır.

15. Tasarının 17, 18, 19, 20, 21 ve 22 nci maddeleri aynen kabul edilmiştir.

16. Tasarının 23 ncü maddesinde Vergi Usul Kanununun 123 ncü maddesinin 3, 4 ve 5 nci fıkralarının kaldırılması öngörülmektedir. Maddenin bu şekilde formüle edilmesi yerine 123 ncü maddenin yürürlükte kalan fıkraları Tasarı metnine alınarak yazılması uygun görülmüştür.

17. Tasarının 24 ncü maddesi ile aynı kanunun 124 ncü maddesinin birinci fıkrası değiştirilmektedir. Bu değişiklik benimsenmiş ve iki fıkradan ibaret olan maddenin 2 nci fıkrası da dahil edilerek, madde tümüyle yeniden yazılmıştır.

18. Tasarının 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34 ve 35 nci maddeleri aynen kabul edilmiştir.

19. Tasarının 36 ncı maddesi ile “yeniden değerlendirme” ye ilişkin olarak yeni getirilen Mükerrer 290 ncı maddenin madde başlığı, Geçici 11 nci madde başlığı da dikkate alınarak kısaltılmıştır.

Ayrıca, katsayıların tespitinde toptan eşya fiyatları genel endeksi yıllık ortalama fiyat artışları esas alınması ilkesinden vaz geçilerek Maliye Bakanlığına daha geniş bir hareket serbestisi tanınmıştır.

Diğer taraftan, uygulamada tereddütlere yol açacağı gerekçesiyle 11 nci bent 10 ncu bent olarak değiştirilmiş ve istatistiki bilgi almak amacıyla düzenlenen 10 ncu bend metinden çıkarılmıştır.

20. Tasarının 37, 38, 39, 40, 41 ve 42 nci maddeleri aynen benimsenmiştir.

21. Tasarının 43 ncü maddesi ile değiştirilen VUK’nun 374 ncü maddesinin birinci bendi başına bent numarası eklenmiş ve bendin sonundaki parantez içi cümlede yer alan “içinde” kelimesi “için de” olarak düzeltilmiştir.

22. Tasarının 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50 ve 51 nci maddeleri aynen kabul edilmiştir.

23. Tasarının 52 nci maddesiyle değiştirilen 378 nci maddesinin son fıkrasında yer alan parantez içindeki “kanun” kelimesi “Kanunun” olarak değiştirilmiştir.

24. Tasarının 53 ncü maddesi ile VUK’nun 414 ncü maddesini takiben, İktisadi Devlet Teşekküllerinin bilançolarının yeniden değerlendirilmesinde VUK’nun uygulanmasına ilişkin olarak bir Ek Madde getirilmek istenmiştir. Ancak, yeniden değerlemeyi tedvin eden Tasarının 36 ncı maddesi karşısında, 440 sayılı Kanunun Geçici 1 nci maddesinin (f) işaretli bendi ile Geçici 2 nci maddesi hükümlerinin yürürlükten kaldırılması amacın gerçekleştirilmesinde yeterli görüldüğünden, buna ilişkin hükme, 55 nci maddede yer verilmesi ve 53 ncü maddenin Tasarıdan çıkarılması uygun görülmüştür.

25. Tasarının 54 ncü maddesi 53 ncü madde olarak kabul edilmiş ve 36 ncı madde gerekçesinde belirtilen nedenle yeniden değiştirilmiştir.

Yeniden değerlendirme sadece Anonim şirketlere tanındığından, buna paralellik sağlamak amacıyla ikinci bent metinden çıkarılmıştır.

26. Tasarının 55 nci maddesi 54 ncü madde olarak kabul edilmiş ve bu madde ile getirilen Ek 9 ncu maddede geçen “56 ncı madde”, “55 nci madde” olarak düzeltilmiştir.

27. Yürürlükten kaldırılan hükümleri düzenleyen 56 ncı maddeye, Tasarıdan çıkarılan 53 ncü madde hakkında belirtilen gerekçeye uygun şekilde ilave yapılmış ve 440 sayılı Kanunun Geçici birinci maddesinin (f) bendi ile Geçici 2 nci maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

Buna göre yeniden düzenlenen Tasarının 56 ncı maddesi 55 nci madde olarak kabul edilmiştir.

28. Tasarının yürürlük ile ilgili 57 nci maddesinde, (a), (b) ve (c) bentlerinde sayılan maddeler dışında kalanların yayımı tarihinde yürürlüğe gireceğini belirtir şekilde (d) bendi eklenmiş, bazı ifade düzeltmeleri ile 56 ncı madde olarak kabul edilmiştir.

29. Tasarının 58 nci maddesi 57 nci madde olarak aynen benimsenmiştir.

Ayrıca tasarının başlığı "213 sayılı Vergi Usul Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı" şeklinde değiştirilmiştir.

Millî Güvenlik Konseyinin onayına arz olunur.

Başkan

Başkan Yardımcısı

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

4.1.1961 GÜN VE 213 SAYILI VERGİ USUL KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA İLİŞKİN KANUN TASARISI

MADDE 1. — 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 5 nci maddesinin birinci fıkrasının 2 numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

2. Vergi mahkemeleri, bölge idare mahkemeleri ve Danıştayda görevli olanlar;”

MADDE 2. — Aynı Kanunun 6 ncı maddesinin ikinci ve üçüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Ait vergi inceleme ve takdir işleriyle uğraşamazlar.

Vergi muameleleri ve incelemeleri ile vergi mahkemeleri, bölge idare mahkemeleri ve Danıştayda görevli olanlar, mükelleflerin vergi kanunlarının uygulanmasıyla ilgili hesap, yazı ve sair özel işlerini ücretsiz de olsa yapamazlar.”

MADDE 3. — Aynı Kanunun 14 ncü maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Vergi muamelelerinde süreler Vergi kanunları ile belli edilir.”

MADDE 4. — Aynı Kanunun 16 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Ölüm Halinde Sürenin Uzaması:

Madde 16. — Vergi kanunlarında hüküm bulunmayan hallerde ölüm dolayısıyla mirasçılara geçen ödevlerin yerine getirilmesinde bildirme ve beyanname verme sürelerine üç ay eklenir.”

MADDE 5. — Aynı Kanunun 26 ncı maddesinin 11 numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“11. Vergi mahkemesinde dava açılması ve düzeltme ile ilgili hükümlere ait kısa bilgi.”

MADDE 6. — Aynı Kanunun mükerrer 30 ncü maddesinin son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Verginin tahakkuku ve cezanın kesinleşmesi için geçmesi gereken vergi mahkemesinde dava açma süresi mükellefin bilinen adresinde tebligat yapıldığı ahvalde tebliğ tarihinden, aksi halde işbu tutanakla tespit olunan ilan tarihinden başlar.”

MADDE 7. — Aynı Kanunun 35 nci maddesinin 11 ve 12 numaralı bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“11. Vergi mahkemesinde dava açma süresi;

12. Vergi mahkemesinde dava açma şekli.”

MADDE 8. — Aynı Kanunun 41 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Götürü Matrahlar Karşı Dava Açma:

Madde 41. — 40 ncı madde gereğince kendilerine takdir komisyonu kararı verilen daire, kurum ve teşekküller, bu kararı inceleyerek aykırı gördükleri takdirlere karşı kararın kendilerine verildiği tarihten itibaren onbeş gün içinde vergi mahkemesinde dava açabilirler.

Vergi mahkemesince verilecek kararlar aleyhine daire, kurum ve teşekküllerce onbeş gün içinde Danıştaya başvurulabilir.

Danıştay bu müracaat üzerine işi dosya üzerinde tercihan inceleyerek karara bağlar.”

MADDE 9. — Aynı Kanunun Birinci Kitap İkinci Kısım Beşinci Bölüm başlığı aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Ziraî kazanç ölçüleri ile Emlâk Vergisine ait bedel ve değerlerin tespiti.”

MADDE 10. — 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 45 nci maddesinin 2 numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“2. Götürü gider emsali; büyük ve küçükbaş hayvanlar (Kümes hayvanları dahil) ve bunların mahsülleri ile kara ve su avcılığı için % 80; diğer ziraî mahsüller ile ziraat makine ve aletleriyle başka çiftçilerin ziraî istihsal işlerinin yapılması karşılığında alınan ücretler için % 70’dir.”

MADDE 11. — Aynı Kanuna 49 ncu maddeyi takiben aşağıdaki mükerrer 49 ncu madde eklenmiştir.

Emlâk Vergisine ait bedel ve değerlerin tespiti, ilanı ve kesinleşmesi:

MÜKERRER MADDE 49. — a) Maliye ve Bayındırlık bakanlıkları Emlâk Vergisi Kanununun 10 ncu maddesi hükmü ile aynı Kanunun 31 nci maddesi uyarınca hazırlanan tüzük hükümlerine göre bina metrekare normal inşaat maliyet bedellerini (Söz konusu tüzük hükümlerine göre yapılan yıllık tespitler hariç olmak üzere) genel beyanın yapılacağı sürenin başlangıcından dört ay önce müştereken tespit ve Resmî Gazete ile ilân ederler.

Türkiye Ticaret, Sanayi, Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği bu bedellere karşı Resmî Gazete ile ilanı izleyen 15 gün içinde Danıştayda dava açabilirler.

b) Takdir komisyonlarının arsalara ait asgarî ölçüde birim değer tespitine iliskintakdirleri genel beyanın yapılacağı sürenin başlangıcından en az altı ay önce karara bağlanarak takdirin ilgili bulunduğu il ve ilçe merkezlerindeki ticaret odalarına, ticaret odası bulunmayan yerlerde belediyelere ve ilgili vergi dairelerine imza karşılığında verilir.

Takdir komisyonlarının bu kararlarına karşı kendilerine karar tebliğ edilen daire, kurum ve teşekküller 15 gün içinde ilgili Vergi Mahkemesi nezdinde dava açabilirler. Vergi mahkemelerince verilecek kararlar aleyhine 15 gün içinde Danıştaya başvurulabilir.

Kesinleşen asgarî ölçüde arsa birim değerleri, ilgili vergi dairelerinde ve muhtarlıklarda uygun bir yere asılmak suretiyle genel beyan süresince ilân edilir.

c) Yukarıdaki fıkralara göre, Danıştay ve vergi mahkemelerinde dava açılması halinde, davalının 15 gün içinde vereceği tek savunma ile dosya tekemmül etmiş sayılır. Danıştay ve vergi mahkemelerince bu davalar dosyanın tekemmül ettiği tarihten itibaren en geç 1 ay içinde karara bağlanır.

MADDE 12. — Aynı Kanunun 72 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Takdir Komisyonu; illerde defterdarın, ilçelerde malmüdürünün (müstakil vergi dairesi olan ilçelerde ilgili vergi dairesi müdürünün) veya bunların tevkil edecekleri memurların başkanlığı altında ilgili vergi dairesinin yetkili iki memuru (arsalara ait asgarî ölçüde birim değerlerin tespiti sırasında ise vergi dairesi memurlarından biri yerine tapu sicil muhafızı veya tevkil edeceği bir memur) ile seçilmiş iki üyeden kurulur.”

MADDE 13. — Aynı Kanunun 73 ncu maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Komisyon toplantılarına mükellefin sanat veya meslek bakımından bağlı veya ilgili olduğu teşekkülden, servet takdiri işlerinde ise yalnız ticaret odasından seçilen üyeler (arsalara ait asgarî ölçüde birim değerlerin tespiti sırasında ticaret odasından seçilen üyelerden biri yerine tespitin yapılacağı vergi dairesi faaliyet bölgesinin mahalle muhtarlarından, mahallin en büyük mülki

idare, amirince seçilmiş birisi) iştirak eder. Ticaret odası ve meslekî teşekkül bulunmayan yerlerde bunlar tarafından seçilecek üyeler, yukarıki esaslara göre belediyeler tarafından seçilir.”

MADDE 14. — Aynı Kanunun 74 ncü maddesine (b) bendini takiben aşağıdaki (c) bendi eklenmiştir.

“c) 1319 sayılı Emlâk Vergisi Kanununun 20 nci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca arsalar için mahalle muhtarlıkları itibariyle asgarî ölçüde birim değer tespit etmek (Bu değerlerin tespiti, Emlâk Vergisi Kanununun 31 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan normlardan ve bu maddeye göre hazırlanmış bulunan Tüzük hükümleri ile gerektiğinde bilirkişiden yararlanılır.

MADDE 15. — Aynı Kanunun 84 ncü maddesinin bir ve ikinci fıkraları ile son fıkrası sırasıyla aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Ziraî Kazançlar İl Komisyonunun seçilmiş üyelerinden ikisi il ziraat odasından biri de bu ile bağlı ilçe ziraat odalarından il ziraat odasınca seçilir.”

“Ziraat Odası valinin yazılı tebliği üzerine en geç bir ay içinde komisyon üyelerini ve onların bir misli yedek üyeyi seçerek adlarını valiye bildirmeye mecburdur.”

“Ziraat Odası bulunmayan yerlerde bunların seçeceği üyeler, aynı esaslar dairesinde belediyelerce seçilir.”

MADDE 16. — Aynı Kanunun 85 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Ziraî Kazançlar Merkez Komisyonu, Maliye Bakanlığı Müsteşarının Başkanlığında, Gelirler Genel Müdürü, Gelirler Genel Müdürlüğünün iki, Tarım Bakanlığının üç, Ziraat Odaları Birliğinin üç ve Devlet Üretim Çiftlikleri Genel Müdürlüğünün bir temsilcisinden kurulur.”

MADDE 17. — Aynı Kanunun 92 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Ücretler:

Madde 92. — Bu kısımda yazılı komisyonlarla ortalama kâr hadlerini tespit eden özel komisyonlar ve uzlaşma komisyonlarının (Ziraî Kazançlar Merkez Komisyonu, Ortalama Kâr Hadleri Merkez Komisyonu, Merkez Uzlaşma Komisyonları ile Gelir Vergisi Kanununun 31 nci maddesinde zikredilen yönetmelik hükümlerine göre kurulan komisyon hariç) Başkan ve üyelerine bu komisyonlardaki görevleri dolayısıyla mahallî defterdarlığın teklifi üzerine Maliye Bakanlığınca tayin olunacak miktarda ücret verilir.

Ziraî Kazançlar Merkez Komisyonu, Ortalama Kâr Hadleri Merkez Komisyonu, Merkez Uzlaşma Komisyonları ile Gelir Vergisi Kanununun 31 nci maddesinde zikredilen yönetmelik hükümlerine göre kurulan Komisyonun Başkan ve Üyelerine bu komisyonlardaki çalışmalarını dolayısıyla verilecek ücret Maliye Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulu kararıyla tayin olunur.”

MADDE 18. — Aynı Kanunun 101 nci maddesinin 6 numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“6. Vergi mahkemesinde dava açma dilekçelerinde ve cevaplarında gösterilen adresler;”

MADDE 19. — Aynı Kanunun 108 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Hatalı Tebliğler:

Madde 108. — Tebliğ olunan vesikalar, esasa müessir olmayan şekil hatalarından dolayı hukukî kıymetlerini kaybetmezler; yalnız vergi ihbarı ile ilgili vesikalarda mükellefin adının, vergi-

nin nevi veya miktarının , vergi mahkemesinde dava açma süresinin hiç yazılmamış olması ve yahut bu vesikaların görevli bir makam tarafından tanzim edilmemiş bulunması vesikayı hükümsüz kılar.”

MADDE 20. — Aynı Kanunun 112 nci maddesinin 3 numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

3. Vergi mahkemesinde dava açma dolayısıyla 2577 sayılı İdarî Yargılama Usulü Kanununun 27 nci maddesinin 8 numaralı bendi gereğince tahsili durdurulan vergilerden taksit süreleri geçmiş olanlar, Vergi Mahkemesi kararına göre hesaplanan vergiye ait ihbarnamenin tebliği tarihinden itibaren bir ay içinde ödenir.”

MADDE 21. — Aynı Kanunun 121 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Re’sen Düzeltme:

Madde 121. — İdarece tereddüt edilmeyen açık ve mutlak vergi hataları re’sen düzeltilir. Kendi aleyhlerine düzeltme yapılan kimselerin düzeltmeye karşı vergi mahkemesinde dava açma hakları mahfuzdur.”

MADDE 22. — Aynı Kanunun 122 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Düzeltilme Talebi:

Madde 122. — Mükellefler, vergi muamelelerindeki hataların düzeltilmesini vergi dairesinden yazı ile isteyebilirler.

Bunların posta ile taahhütlü olarak gönderilmesi caizdir.”

MADDE 23. — Aynı Kanunun 123 ncü maddesinin üç, dört ve beşinci fıkraları kaldırılmıştır.

MADDE 24. — Aynı Kanunun 124 ncü maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Vergi mahkemesinde dava açma süresi geçtikten sonra yaptıkları düzeltme talepleri reddolunanlar şikâyet yolu ile Maliye Bakanlığına müracaat edebilirler.”

MADDE 25. — Aynı Kanunun 125 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Düzeltilmenin Şümulü:

Madde 125. — Vergi mahkemesi, bölge idare mahkemesi ve Danıştaydan geçmiş olan muamelelerde vergi hataları bulunduğu takdirde, bu hatalar, yargı kararları kesinleşmiş olsa bile, evvelki maddelerde yazılı usul dairesinden düzeltilebilir. Şu kadar ki; düzeltilmenin yapılabilmesi için hatalar hakkında anılan yargı mercileri tarafından bir karar verilmemiş olması şarttır.”

MADDE 26. — Aynı Kanunun 126 ncı maddesinin (b) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“b) İlan yolu ile tebliğ edilip vergi mahkemesinde dava konusu yapılmaksızın tahakkuk eden vergilerde mükellefe ödeme emrinin tebliğ edildiği;”

MADDE 27. — Aynı Kanunun mükerrer 185 nci maddesinin son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Perakende satışlarla sair hâsılat ve ödemeler, belgelerine dayanılarak deftere topluca yazılabilir.”

MADDE 28. — Aynı Kanunun 232 nci maddesinin son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye bu fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki ikinci fıkra eklenmiştir.

“Yukarıdakiler dışında kalanların, birinci ve ikinci sınıf tüccarlardan ve defter tutmak mecburiyetinde olan çiftçilerden satın aldıkları emtia veya onlara yaptırdıkları iş bedelinin onbin lirayı geçmesi veya bedeli onbin liradan az olsa dahi istemeleri halinde emtiayı satanın veya işi yapanın fatura vermesi mecburidir.”

İşletme Vergisi ayrıca gösterilmek kaydıyla İşletme Vergisi mükellefleri tarafından hizmetin ifası anında veya perakende satış sırasında düzenlenerek müşteriye verilen faturalar perakende satış vesikası yerine geçer.

MADDE 29. — Aynı Kanunun 233 ncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Perakende Satış Vesikaları:

Madde 233. — Birinci ve ikinci sınıf tüccarlarla defter tutmak mecburiyetinde olan çiftçilerin fatura vermek mecburiyetinde olmadıkları satışları ve yaptıkları işlerin bedelleri aşağıdaki vesikalardan herhangi biri ile tevsik olunur.

1. Perakende satış fişleri;
2. Makineli kasaların kayıt ruloları;
3. Giriş ve yolcu taşıma biletleri.

Perakende satış fişi, makineli kasaların kayıt ruloları ve biletlerde, işletme veya mükellefin adı, düzenlenme tarihi ve alınan paranın miktarı gösterilir.

Perakende satış fişi ile giriş ve yolcu taşıma biletleri seri ve sıra numarası dahilinde teselsül ettirilir. Bu fiş ve biletler kopyalı iki nüsha olarak tanzim edilir ve bir nüshası müşteriye verilir. Makineli kasa kullanılıp da müşteriye fiş (makineli kasanın önceki fıkrada belirtilen malumatı ihtiva eden fişi) verilmemesi halinde, perakende satış fişi tanzimi ve müşteriye verilmesi mecburidir.

İşletme vergisi mükellefleri tarafından tanzim edilen perakende satış vesikaları, perakende satış fişi yerine geçer.”

MADDE 30. — Aynı Kanunun 248 nci maddesinin son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Gelir Vergisi Kanununa göre indirimlerin uygulanmasında, karnedeki kayıtlar, bunların vergi dairesine tescil ettirildiği tarihten evvelki zamanlar için nazara alınmaz.”

MADDE 31. — Aynı Kanunun 249 ncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Hüviyet Tasdiki:

Madde 249. — Gelir Vergisinde indirimlerden faydalanabilmek için karne almak mecburiyetinde olanlar, medenî hal ve aile durumu hakkında vergi karnesine yazılmış olan bilgiler ve bunlarda vaki olan değişiklikler mükellefin ikamet ettiği veya çalıştığı mahallenin muhtarına tasdik ettirilir. Buna imkân olmayan hallerde mükellefin karneye yazdığı bilgilerin doğruluğu idarî tahkikatla tespit olunur ve karnenin tescili tahkikat neticesinde yapılır..”

MADDE 32. — Aynı Kanunun 255 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Karnelerin Muhafazası:

Madde 255. — Mükellefler bu kanuna göre aldıkları vergi karnelerini, işin devam ettiği, Gelir Vergisi Kanununa göre indirimlerle ilgili olanlar bu indirimlerden faydalandıkları süreçte muhafaza ederler.”

MADDE 33. — Aynı Kanunun 257 nci maddesinin 4 numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“4. Bina ve arazinin rayiç bedelinin tespitinde değeri tespit edilecek bina ve araziye, Emlak Vergisi Kanununun 31 nci maddesine göre Maliye Bakanlığınca yetkili kılınan memurlara gösterip gezdirmek, bu gibi gayrimenkullerin genel ahvaline, kullanılış tarzına ve kirada ise kiranın miktarına müteallik her türlü bilgileri vermek. (Bu fıkra yazılı mecburiyetler kiracılara da şamildir;)”

MADDE 34. — Aynı Kanunun mükerrer 257 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Yetki:

Mükerrer Madde 257. — Maliye Bakanlığı bu kanuna göre tutulacak defter ve düzenlenecek belgeler ile bunlara ek olarak tutulması veya düzenlenmesini uygun gördüğü defter ve belgelerin mahiyeti, şekli ve ihtiva edeceği hususları belirlemeye ve bunlarda değişiklik yapmaya; bunlar için tasdik, muhafaza ve ibraz mecburiyeti koymaya ve kaldırmaya gerektiğinde makineli kasa kullandırmaya yetkilidir.”

MADDE 35. — Aynı Kanunun 267 nci maddesinin beşinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Üçüncü sıra: (Takdir esası) Yukarıda yazılı esaslara göre belli edilemeyen emsalbedelleri ilgililerin müracaatı üzerine takdir komisyonunca takdir yolu ile belli edilir. Takdirler, maliyet bedeli ve piyasa kıymetleri araştırılmak ve kullanılmış eşya için ayrıca yıpranma dereceleri nazara alınmak suretiyle yapılır. Takdir edilen bedellere mükelleflerin vergi mahkemesinde dava açma hakkı mahfuzdur. Ancak, dava açılması verginin tahakkuk ve tahsilini durdurmaz.”

MADDE 36. — Aynı Kanuna 290 ncı maddeyi takiben aşağıdaki mükerrer 290 ncı madde eklenmiştir.

“Amortisman Tabi İktisadî Kıymetleri Yeniden Değerleme:

MÜKERRER MADDE 290. — Anonim Şirketler (imtiyazlar şirketler hariç) bilançolarına dahil edilmiş bulunan amortisman tabi iktisadî kıymetleri ve bu kıymetler üzerinden ayrılmış olup bilançolarının pasifinde gösterilen amortismanları aşağıda yazılı esaslara göre yeniden değerleyebilirler.

İktisadî Devlet Teşekküllerinin yeniden değerlendirme yapmaları zorunludur.

1. İktisadî kıymetlerin maliyet bedellerine eklenmiş bulunan kur farkları, sinema filmleri, alameti farika hakları, peştemallıklar, özel maliyet bedelleri, ilk tesis ve taazzuv giderleri, organizasyon, etüt ve arama giderleri ile mahiyetleri ve amortisman süre ve tarzları itibariyle bunlara benzeyen sair aktif kıymetler yeniden değerlendirme kapsamına girmezler.

Değeri 5000 lirayı geçmeyen iktisadî kıymetlerin yeniden değerlendirilmesi ihtiyaridir.

2. Yeniden değerlendirme katsayıları, yeniden değerlemenin yapıldığı son hesap döneminden itibaren Ticaret Bakanlığınca yayınlanan Toptan Eşya Fiyatları Genel Endeksi yıllık ortalama fiyat artışları esas alınmak suretiyle yeniden değerlemenin yapılacağı hesap dönemini takip eden yılın Şubat ayı sonuna kadar Maliye Bakanlığı tarafından yıllar itibariyle tek bir seri halinde tespit olunur ve Resmî Gazete ile yayınlanır.

3. İktisadî kıymetler ve bu kıymetler için geçmiş yıllarda ayrılmış olan amortismanlar, iktisadî kıymetlerin bilançonun aktifine dahil edildikleri yıla ait katsayı ile çarpılmak suretiyle yeniden değerlendirilir. Müteakip değerlemelerde, bir önceki değerlemenin yapıldığı hesap döneminden önce aktife girmiş bulunan iktisadî kıymetler ile bu iktisadî kıymetler üzerinden ayrılmış bulunan amortismanlar hesap dönemine ait katsayı ile çarpılmak suretiyle yeniden değerlendirilir.

Kendilerine özel hesap dönemi tayin olunan mükelleflerin bilançolarına bu dönemler içinde dahil ettikleri iktisadî kıymetlerin ve bu kıymetler için geçmiş yıllarda ayrılmış olan amortismanların değerlendirilmesinde, özel hesap dönemlerinin kapandığı takvim yıllarına ait katsayılar esas alınır.

Gayrimenkullerin yeniden değerlendirilmesi sonucu bulunacak değer, Emlak Vergisi tarhına esas alınan vergi değerinden fazla olamaz.

4. Yeniden değerlendirme neticesinde doğacak değer artışı, bilançonun pasifinde özel bir fon hesabında gösterilir.

Değer artışı, amortismanına tabi iktisadî kıymetlerin yeniden değerlendirilmesinden önceki net bilanço aktif değerlerinin, bu kıymetlere katsayı tatbikinden sonra bulunacak net bilanço aktif değerlerinden indirilmesi suretiyle bulunur.

Net bilanço aktif değeri, iktisadî kıymetlerin bilançonun aktifinde yazılı değerinden, pasifte yazılı amortismanın tenzili suretiyle bulunan miktarı ifade eder.

Bu değerın tespitinde, Vergi Usul Kanununun 320 nci maddesinin son paragrafı, hükmüne göre ayrılmış sayılan amortismanlar da fiilen ayrılmış kabul edilir.

5. Yeniden değerlemeye tabi tutulan iktisadî kıymetlerin amortismanları, değerlemenin yapıldığı hesap dönemini takip eden hesap döneminden itibaren yeni değerleri üzerinden ayrılır.

6. Pasifte gösterilen değer artışları sermayeye ilave edildiği, teşebbüs sahibi veya ortaklar tarafından işletmeden çekildiği veya herhangi bir suretle başka bir hesaba nakledildiği takdirde, bu ameliyenin yapıldığı dönemin kazancı sayılarak vergiye tabi tutulur.

Ancak, bu fıkrada zikredilen işlemlere tabi olmayarak fon hesabında tutulan değer artışlarından Gelir Vergisi Kanununun 94 ncü maddesi uyarınca vergi tevkifatı yapılmaz.

7. Pasifte gösterilen değer artışı (bankalarda bu değerin yarısı), bu değerin yarısından az olmamak üzere, nakit karşılığı hisse senedi ihraç edilmek suretiyle sermaye artırımına gidilmesi ve değerlendirme gününden (Kendilerine özel hesap dönemi tayin olunan mükellefler değerlendirme katsayılarının ilan edildiği tarihten) itibaren her yıl iştiraki taahhüt edilen pay bedellerinin en az 1/4 ünün ödenmesi kaydıyla sermayeye eklenebilir. Şu kadar ki her yıl sermayeye eklenecek değer artışı iştiraki taahhüt edilen pay bedellerinin ödenen kısmına isabet eden miktarı aşamaz.

Bu suretle sermayeye eklenen değer artışları, ortaklar tarafından işletmeye ilâve edilmiş kıymetler olarak kabul edilir.

Bu işlem, ortaklar bakımından kâr dağıtımı sayılmaz. Değerleme yapılan kuruma iştirakeden işletmelerin aktifinde bu nedenle meydana gelen artışlar ise, pasifte bir karşılık hesabında gösterilir ve bu karşılık sermayenin cüz'ü addolunur. Karşılık hesabında gösterilen değer artışı, bu bentte belirtilen şartlar dahilinde sermayeye de eklenebilir.

Yeniden değerlendirme sonucunda doğan değer artışının sermayeye eklenmesi amacıyla nakit karşılığı çıkarılacak olan hisse senetlerinin, itibarî değerlerinin üstünde satılmasından elde edilecek hâsılat Gelir ve Kurumlar Vergisine tabi tutulmaz. Dağıtılması halinde ise, elde eden ortaklar bakımından gelir addolunmaz.

8. Yeniden değerlemeye tabi tutulan iktisadî kıymetlerin satışı halinde, bunların fon hesabına dahil bulunan hisseleri aynen amortismanlar gibi muameleye tabi tutularak fon hesabından çıkarılır.

9. Bilançonun pasifinde özel bir fon hesabında topluca gösterilen değer artışları yekûnundan, yeniden değerlemeye tabi tutulan iktisadî kıymetlerin her birine isabet eden miktarlar ile bunların hesap şekilleri envanter defterinin ayrı bir sayfasında müfredatlı olarak gösterilir.

10. Mükellefler değerlemenin yapılacağı hesap dönemine ilişkin olarak verecekleri Kurumlar Vergisi beyannamelerine, yeniden değerlendirme sonuçlarına göre düzeltilmiş kâr ve zarar cetvellerini de eklemek zorundadırlar.

Kendilerine özel hesap dönemi tayin olunan mükellefler bu cetvelleri, değerlendirme katsayılarının ilan edildiği tarihten itibaren üç ay içinde verirler.

11. Maliye Bakanlığı yeniden değerlemenin uygulanacağı zaman ve yeniden değerlemeye ilişkin diğer hususları tespiti ve yeniden değerlendirme sonuçlarına göre gerekli kararları almaya yetkilidir.

MADDE 37. — Aynı Kanunun 298 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Yetki:

Madde 298. — Bu bölümde yazılı emsal bedelleri ile alacak ve borçların değerleri 72 nci maddede yazılı Takdir Komisyonu tarafından tespit edilir..”

MADDE 38. — Aynı Kanunun 344 ncü maddesinin son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bu maddenin 1. — 7 numaralı bentlerinde belirtilen hallerde, 8 numaralı bentte yer alan had ve miktarlar aranmaz.”

MADDE 39. — Aynı Kanunun 353 ncü maddesinin 1 numaralı bendinin ikinci paragrafı ile 2 numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bir takvim yılı içinde her bir belge nevine ilişkin olarak tespit olunan yukarıda yazılı usulsüzlükler için kesilecek cezanın toplamı 500 000 lirayı geçemez.”

2. Bu Kanunun 233 ncü maddesinde yazılı perakende satış vesikaları ile taşıma irsaliyesi, sevk irsaliyesi, yolcu listesi ve müşteri listesi kullanmak mecburiyetinde olanların bu belgeleri kullanmadıklarının irsaliye ve yolcu listesini ayrıca taşıtta bulundurmadıklarının tespiti halinde, kullanmadıkları veya bulundurmadıkları her bir belge için 500 lira özel usulsüzlük cezası kesilir.

İşletme Vergisi Kanununun 11 nci maddesinde yazılı perakende satış vesikası (232 nci maddenin son fıkrası uyarınca bu vesikalar yerine kullanılan faturalar dahil) veya makineli kasa kullanımına izin verilen hallerde müşteri fişi kullanmak mecburiyetinde olanların bu vesikaları kullanmadıklarının tespiti halinde, kullanmadıkları her bir muamele için 500 lira özel usulsüzlük cezası kesilir.

Ancak, bir takvim yılı içinde her bir belge nevine ilişkin olarak kesilecek usulsüzlük cezasının toplamı, her bir tespit için 50 000 lirayı aşmamak üzere 500 000 lirayı geçemez.”

MADDE 40. — Aynı Kanunun 366 ncı maddesinin 11 numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“11. Vergi mahkemesinde dava açma süresi.”

MADDE 41. — Aynı Kanunun 367 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Yaptıkları inceleme sırasında 344 ncü maddenin 1-6 numaralı bentlerinde yazılı kaçakçılık suçlarını veya kaçakçılığı teşebbüs suçlarını tespit eden Maliye Müfettişleri, Hesap Uzmanları ile bunların muavinleri ve Gelirler Kontrolörleri tarafından doğrudan doğruya ve vergi incelenmesine yetkili olan diğer memurlar tarafından ilgili vergi dairesinin bağlı bulunduğu defterdarlığın mütalaasıyla, keyfiyetin yetkili Cumhuriyet Savcılığına bildirilmesi mecburidir.”

MADDE 42. — Aynı Kanunun 368 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Vergi Cezalarının Ödenme Zamanı:

Madde 368. — Vergi cezaları:

1. Cezaya karşı vergi mahkemesinde dava açılmamışsa dava açma süresinin bittiği tarihten;
2. Cezaya karşı dava açılmışsa, vergi mahkemesi kararı üzerine vergi dairesince düzenlenecek ihbarnamenin ilgiliye tebliğ tarihinden;

Başlayarak bir ay içinde ödenir.“

MADDE 43. — Aynı Kanunun 374 ncü maddesinin 1 numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Kusur, ağır kusur ve kaçakçılık cezalarında, cezanın bağlı olduğu vergi alacağının doğduğu takvim yılını takip eden yılın birinci gününden, 353 ve mükerrer 355 nci maddeler uyarınca kesilecek usulsüzlük cezalarında, usulsüzlüğün yapıldığı yıl takip eden yılın birinci gününden başlayarak beş yıl (114 ncü maddenin ikinci fıkrası hükmü ceza zamanaşımı içinde geçerlidir.);”

MADDE 44. — Aynı Kanunun 376 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Kaçakçılık, Ağır Kusur, Kusur ve Usulsüzlük Cezalarında İndirme:

Madde 376. — Re’sen veya ikmalen tarh edilen vergi veya vergi farkını ve aşağıda gösterilen indirimlerden artakalan kaçakçılık, ağır kusur, kusur ve usulsüzlük (özel usulsüzlükler hariç) cezalarını mükellef veya vergi sorumlusu vergi mahkemesinde dava açma süresi içinde ilgili vergi dairesine müracaatla vadesinde veya 6183 sayılı Kanunda zikredilen neviden teminat gösterek vadenin bitmesinden itibaren üç ay içinde ödeyeceğini bildirirse:

1. Kaçakçılık, ağır kusur veya kusur dolayısıyla kesilen cezanın birinci defada üçte ikisi;
2. Müteakiben kesilen cezaların üçte biri;
3. Usulsüzlük cezasının üçte biri;

indirilir.

Mükellef veya sorumlu ödeyeceğini bildirdiği vergi ve vergi cezası farkını yukarıda yazılı süre içinde ödemez veya dava konusu yaparsa bu madde hükmünden faydalandırılmaz.

Yukarıdaki hükümler vergi aslına tabi olmaksızın kesilen usulsüzlük cezaları hakkında da uygulanır.”

MADDE 45. — Aynı Kanunun uzlaşmaya ilişkin ek 1 nci maddesinin 5 numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“5. Tarhiyatı veya ceza kesmeyi gerektiren sebeplerin; Vergi Mahkemeleri, bölge idare mahkemeleri ile Danıştay veya Maliye Bakanlığı tarafından, mümasil hadiselerde başka yönden mütalaa edilmiş bulunması,”

MADDE 46. — Aynı Kanunun Uzlaşmaya ilişkin ek 4 ncü maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Uzlaşma talebi, mükellef veya cezaya muhatap olanlar için vergi mahkemesinde dava açma süresi içinde yapılır.“

MADDE 47. — Aynı Kanunun uzlaşmaya ilişkin ek 6 ncı maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Mükellef veya adma ceza kesilen; üzerinde uzlaşılan ve tutanakla tespit olunan hususlar hakkında dava açamaz ve hiçbir mercie şikâyetle bulunamaz.”

MADDE 48. — Aynı Kanunun Uzlaşmaya ilişkin ek 7 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Uzlaşma ve Vergi Mahkemesinde Dava Açma:

Ek Madde 7. — Müddeti içinde uzlaşma talebinde bulunan mükellef veya ceza muhatabı uzlaşma talep ettiği vergi veya ceza için, ancak uzlaşma vaki olmadığı takdirde dava açma yoluna gidebilir.

Mükellef veya ceza muhatabı aynı vergi veya ceza için uzlaşma talebinden önce dava açmışsa dava, uzlaşma işleminin sonuca bağlanmasından önce vergi mahkemelerince incelenmez; herhangi bir sebeple incelenir ve karara bağlanırsa bu karar hükümsüz sayılır.

Uzlaşmanın vaki olması halinde mükellef, üzerinde uzlaşılan vergi ve cezaya(bunlardan birisi üzerinde uzlaşmış olsa dahi her ikisine); adına sadece ceza kesilmiş bulunan, üzerinde uzlaşılan işbu cezaya karşı dava açamaz.

Uzlaşmanın vaki olmaması halinde mükellef veya ceza muhatabı; tarhedilen vergiye veya kesilen cezaya, uzlaşmanın vaki olmadığına dair tutanağın kendisine tebliğinden itibaren genel hükümler dairesinde ve yetkili vergi mahkemesi nezdinde dava açabilir. Bu takdirde, dava açma müddeti bitmiş veya 15 günden az kalmış ise bu müddet tutanağın tebliği tarihinden itibaren 15 gün olarak uzar.

Uzlaşmanın vaki olmaması halinde, yukardaki ikinci fıkra uyarınca durdurulmuş olan davanın görülmesine, keyfiyetin vergi dairesince işarı üzerine vergi mahkemesinde devam olunur.”

MADDE 49. — Aynı Kanunun Uzlaşmaya ilişkin ek 8 nci maddesinin 2 numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“2. Uzlaşma vaki olmadığı takdirde, bu kanunun 112 ve 368 nci maddeleri hükümleri ile 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 27 nci maddesinin 8 numaralı bendi hükmü dairesinde;”

MADDE 50. — Aynı Kanunun Beşinci Kitap başlığı aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, kısım ve bölüm başlıkları kaldırılmıştır.

“BEŞİNCİ KİTAP

Vergi Davaları“

MADDE 51. — Aynı Kanunun 377 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Vergi Mahkemesinde Dava Açmaya Yetkili Olanlar:

Madde 377. — Mükellefler ve kendilerine vergi cezası kesilenler, tarh edilen vergilere ve kesilen cezalara karşı vergi mahkemesinde dava açabilirler.

Vergi dairesi tadilat ve takdir komisyonlarınca tahmin ve takdir olunan matrahlara karşı vergi mahkemesinde dava açabilir.

Belediyelerde dava açma yetkisini belediye adına varidat müdürü, olmayan yerlerde hesap işleri müdürü veya o görevi yapan kullanır. Vergi daireleri Maliye Bakanlığının, (İl özel idareleriyle belediyeler valilerin) muvafakatini almadan vergi mahkemelerinin kararları aleyhine Danıştayda temyiz davası açamazlar.”

MADDE 52. — Aynı Kanunun 378 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Dava Konusu:

Madde 378. — Vergi mahkemesinde dava açabilmek için verginin tarh edilmesi, cezanın kesilmesi tadilat ve takdir komisyonları kararlarının tebliğ edilmiş olması; tevkif yoluyla alınan vergilerde istihkak sahiplerine ödemenin yapılmış ve ödemeyi yapan tarafından verginin kesilmiş olması lazımdır.

Mükellefler beyan ettikleri matrahlara ve bu matrahlar üzerinden tarh edilen vergilere karşı dava açamazlar. (Bu kanunun vergi hatalarına ait hükümleri mahfuzdur.)”

MADDE 53. — Vergi Usul Kanununa 414 ncü maddeyi takiben aşağıdaki bir ek madde eklenmiştir.

EK MADDE 1. — 440 sayılı İktisadi Devlet Teşekkülleriyle Müesseseleri ve İştirakler Hakkında Kanunun yeniden değerlendirmeye ilişkin geçici 2 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Yeniden Değerlendirme:

Geçici Madde 2. — İktisadi Devlet Teşekküllerinin bilançolarının yeniden değerlendirilmesinde 213 sayılı Vergi Usul Kanunu hükümleri uygulanır.”

MADDE 54. — Aynı Kanuna 19.12.1963 gün ve 205 sayılı Kanunun 26 ncı maddesiyle eklenen geçici 11 nci madde aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Yeniden Değerleme:

“Geçici Madde 11-1. Anonim Şirketler (imtiyazlı şirketler hariç) bilançolarına dahil edilmiş bulunan amortismanla tabi iktisadi kıymetler ve bu kıymetler üzerinden ayrılmış olup bilançolarının pasifinde gösterilen amortismanları 1982 hesap dönemi sonu itibarıyla bu Kanunun mükerrer 290 ncı maddesi hükümlerine göre yeniden değerleyebilirler.

İktisadi Devlet Teşekküllerinin yeniden değerlendirme yapmaları zorunludur.

2. Bilanço esasına göre defter tutan mükelleflerden (adi, kolektif ve adi komandit şirketler dahil) bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 6 ay içinde anonim şirket haline dönüşenler de, bu madde hükümlerine göre yeniden değerlendirme yapabilirler.

Yukarıdaki fıkra uyarınca anonim şirket haline dönüşecek olan Gelir Vergisi mükelleflerinin bilançoları, bu dönüşüm nedeniyle Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre değerlemeye tabi tutulmaz ve sermaye sahiplerine teşebbüsün özsermayesi tutarında hisse senedi verilir.

Bu mükellefler hakkında, şekil değiştirmeleri nedeniyle Gelir Vergisi Kanunu hükümleri uygulanmaz.

3. Yeniden değerlendirme katsayıları 1.1.1970 tarihinden itibaren Ticaret Bakanlığınca yayınlanan Toptan Eşya Fiyatları Genel Endeksi yıllık ortalama fiyat artışları esas alınmak suretiyle tespit olunur. Şu kadar ki katsayıların tespitine esas alınan başlangıç yılını daha sonraki bir yıl olarak belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.

Katsayıların tespitine esas alınan yıldan önce işletmelerin aktifine girmiş bulunan iktisadi kıymetler ile bu iktisadi kıymetler üzerinden ayrılmış bulunan amortismanlar anılan yıla ait katsayı ile çarpılmak suretiyle yeniden değerlendirilir.

4. 5.11.1981 tarihinden bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar sermayelerini artıran bankaların, bu kanunun mükerrer 290 ncı maddesinin 7 numaralı bendi hükümlerine göre kalbedebilecekleri değer artışları, bu bent hükümleri dahilinde tekabül ettikleri nakdî sermaye mik-

tarı ödenmiş olmak ve 31.12.1982 tarihinden itibaren 4 yıl içinde sermayeye kalbedilmek kaydıyla Bankalar Kanunu uygulamasında ihtiyat addolunur.

Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra sermaye artırımına gitmiş bulunan kurumların söz konusu sermaye artırımları, mükerrer 290 ncı maddenin 7 numaralı bendi hükümleri uyarınca nakit karşılığı yapılacak sermaye artırımına mahsup edilir.

5. Gayri menkullerin yeniden değerlendirilmesinde, Mükerrer 290 ncı maddenin 3 ncü bendinin son paragrafı uyarınca yapılacak mukayesede 1983 genel beyan döneminde beyan edilecek Vergi değerleri esas alınır.

MADDE 55. — Aynı Kanuna Ek Geçici 8 nci maddeyi takiben aşağıdaki beş ek geçici madde eklenmiştir.

“EK GEÇİCİ MADDE 9. — 1981 takvim yılı peşin ödeme derecelerine yapılan itirazlar hakkında bu Kanunun 56 ncı maddesi ile kaldırılan Mükerrer 86 ncı madde hükümlerinin uygulanmasına devam olunur. Şu kadar ki, Merkez Özel Komisyonu tarafından görüşülerek sonuçlandırılan itirazlardan Resmî Gazetede ilan edilmemiş olanlar hakkında sözü edilen maddenin ilana ilişkin hükmü uygulanmaz.”

“EK GEÇİCİ MADDE 10. — Bu Kanunun 37 nci maddesi ile değişik Vergi Usul Kanununun 298 ncı maddesi hükümlerinin yürürlüğe gireceği tarihten önceki dönemlere ilişkin olarak yapılacak rayiç bedel takdirleri dolayısıyla anılan Kanunun 257 ncı maddesinin bu Kanunun 33 ncü maddesi ile değiştirilmeden önceki hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.”

“EK GEÇİCİ MADDE 11. — 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 353 ncü maddesinin 2 numaralı bendi uyarınca her bir belge nevine ilişkin olarak kesilmiş bulunan özel usulsüzlük cezalarının, her bir tespit için 50 000,-lirayı ve bir takvim yılı içinde 500 000,- lirayı aşan miktarı tahsil edilmemişse terkin, tahsil edilmişse ret ve iade edilir.

“EK GEÇİCİ MADDE 12. — Gelir Vergisi Kanununun 2454 sayılı Kanunun 14 ncü maddesiyle değişik mükerrer 117 ncı maddesi hükümleri uyarınca, 1981 yılı için tahakkuk ettirilmiş bulunan peşin ödemelere ilişkin taksitlerini vadesinde ödemeyen mükellefler hakkında 15.4.1982 tarihine kadar 6183 sayılı Kanunun 2347 sayılı Kanunla değişik 51 ncı maddesi hükmü uygulanmaz.

1981 yılı Gelir Vergisine mahsup edilipte ödenmemiş bulunan peşin ödeme miktarının, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki ay içinde ödenmesi halinde, bu alacaklara da 15.4.1982 tarihinden öndendiği tarihe kadar geçen süre için gecikme zammı uygulanmaz.

Tahsil edilmiş bulunan gecikme zamları ise ret ve iade edilir.

“EK GEÇİCİ MADDE 13. — a) 213 sayılı Vergi Usul Kanununa bu Kanunla eklenen mükerrer 49 ncü maddede yer alan bina metrekaresi normal inşaat maliyet bedelleri ile arsalarla ait asgarî ölçüde birim değer tespitlerine ilişkin süreleri Emlak Vergisi 1983 Genel Beyan Dönemi ile ilgili olmak üzere 1982 takvim yılında gerektiği ölçüde kısaltmaya;

b) 1983 yılında yapılacak olan Genel Beyan dolayısıyla vergi dairelerine verilecek Emlâk Vergisi beyannamelerini iki ay önceden kabul etmeye;

Maliye Bakanı yetkilidir.

Kaldırılan Hükümler:

MADDE 56. — 213 sayılı Vergi Usul Kanununun Mükerrer 86 ncı maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük:

MADDE 57. — Bu Kanun hükümleri:

- a) 10, 30, 31, 32, 41, 43 ncü maddeleri hükümleri 1.1.1981 tarihinden;
 - b) 33 ve 37 nci maddeleri hükümleri 1.1.1983 tarihinden;
 - c) 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 35, 40, 42, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52 nci maddeleri hükümleri Vergi Mahkemelerinin göreve başladıkları tarihten;
- Geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme:

MADDE 58. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Başbakan
B.Ulus

BÜTÇE - PLAN KOMİSYONU METNİ**213 SAYILI VERGİ USUL KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA
KANUN TASARISI**

MADDE 1. — Tasarının 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Aynı Kanunun 6 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Yasaklar:

Madde 6. — Beşinci maddede yazılı olanlar:

1. Kendilerine, nişanlılarına ve boşanmış olsalar bile eşlerine;
2. Kan veya sıhrî usul ve fûruuna, evlathına veya kendisini evlat edinene yahut kan hısımlığında üçüncü (Bu derece dahil), sıhrî hısımlıkta, bu hısımlığı meydana getiren evlenme ortadan kalkmış olsa bile, üçüncü (Bu derece dahil) dereceye kadar olan civar hısımlarına;
3. Kanunî temsilcisi veya vekili bulundukları kimselere;

Ait vergi inceleme ve takdir işleriyle uğraşamazlar.

Vergi muameleleri ve incelemeleri ile vergi mahkemeleri, bölge idare mahkemeleri ve Danıştayda görevli olanlar, mükelleflerin vergi kanunlarının uygulanması ile ilgili hesap, yazı ve sair özel işlerini ücretsiz de olsa yapamazlar.

MADDE 3. — Aynı kanunun 14 ncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 14. — Vergi muamelelerinde süreler vergi kanunları ile belli edilir.

Kanunda açıkça yazılı olmayan hallerde 15 günden aşağı olmamak şartıyla bu süreyi, tebliği yapacak olan idare belirler ve ilgiliye tebliğ eder.

MADDE 4. — Tasarının 4 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Tasarının 5 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Aynı Kanunun mükerrer 30 ncü maddesinin son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

;

Verginin tahakkuku ve cezanın kesinleşmesi için geçmesi gereken vergi mahkemesinde dava açma süresi; mükellefin bilinen adresinde tebligat yapıldığı hallerde tebliğ tarihinden, aksi halde tutanakla tespit olunan ilan tarihinden başlar.

MADDE 7. — Tasarının 7 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 8. — Aynı Kanunun 41 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Götürü Matrahlar Karşı Dava Açma:

Madde 41. — 40 ncı madde gereğince kendilerine takdir komisyonu kararı verilen daire, kurum ve teşekküller, bu kararı inceleyerek aykırı gördükleri takdirlere karşı kararın kendilerine verildiği tarihten itibaren onbeş gün içinde vergi mahkemesinde dava açabilirler.

Vergi mahkemesince verilecek kararlar aleyhine daire, kurum ve teşekküllerce onbeş gün içinde Danıştaya başvurulabilir.

Danıştay bu müracaat üzerine işi dosya üzerinde öncelikle inceleyerek karara bağlar.

MADDE 9. — Tasarının 9 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 10. — Aynı Kanunun 45 nci maddesinin 2 numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

2. Götürü gider emsali: Büyük ve küçükbaş hayvanlar (kümes hayvanları dahil) ve bunların mahsulleri ile kara ve su avcılığı için % 80; diğer ziraî mahsuller ile ziraat makine ve aletleriyle başka çiftçilerin ziraî istihsal işlerinin yapılması karşılığında alınan ücretler için % 70'tir.

MADDE 11-12. — Tasarının bu maddeleri aynen kabul edilmiştir.

MADDE 13. — Aynı Kanunun 73 ncü maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Komisyon toplantılarına mükellefin sanat veya meslek bakımından bağlı veya ilgili olduğu teşekkülden, servet takdiri işlerinde ise yalnız Ticaret Odasından seçilen üyeler (arsalara ait asgarî ölçüde birim değerlerin tespiti sırasında Ticaret Odasından seçilen üyelerden biri yerine tespit yapılacağı vergi dairesi faaliyet bölgesinin mahalle muhtarlarından, mahallin en büyük mülkî idare amirince seçilmiş birisi) iştirak eder. Ticaret Odası ve meslekî teşekkül bulunmayan yerlerde bunlar tarafından seçilecek üyeler, yukarıdaki esaslara göre belediyeler tarafından seçilir.

MADDE 14. — Tasarının 14 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 15. — Aynı Kanunun 84 ncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Üyelerin Seçilmesi:

Madde 84. — Ziraî Kazançlar İl Komisyonunun seçilmiş üyelerinden ikisi il ziraat odasından, biri de bu ile bağlı ilçe ziraat odalarından il ziraat odasına seçilir.

Ziraat odası, valinin yazılı tebliği üzerine en geç bir ay içinde komisyon üyelerini ve aynı sayıdaki yedek üyeyi seçerek adlarını valiye bildirir.

Üyeler bu süre içinde seçilip bildirilmedikleri takdirde vali tarafından seçilir.

Ziraat odası bulunmayan yerlerde bunların seçeceği üyeler, aynı esaslar dairesinde belediyelerce seçilir.

MADDE 16. — Aynı Kanunun 85 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 85. — Ziraî Kazançlar Merkez Komisyonu, Maliye Bakanlığı Müsteşarının Başkanlığında; Gelirler Genel Müdürü ile Gelirler Genel Müdürlüğünün iki, Tarım ve Orman Bakanlı-

ğının üç, Ziraat Odaları Birliğinin üç ve Devlet Üretim Çiftlikleri Genel Müdürlüğünün bir temsilcisinden kurulur.

Başkanın mazereti halinde, üyelerden veya hariçten, tevkil edeceği kimse komisyona başkanlık eder.

MADDE 17-22. — Tasarının bu maddeleri aynen kabul edilmiştir.

MADDE 23. — Aynı Kanunun 123 ncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Düzeltilme Talebinin İncelenmesi:

Madde 123. — Vergi dairesinin ilgili servisi düzeltme talebini kendi mütalaasını da ilave ederek, düzeltme merciiine gönderir.

Düzeltilme mercii talebi yerinde gördüğü takdirde, düzeltmenin yapılmasını emreder; yerinde görmediği takdirde, keyfiyet düzeltmeyi isteyene yazı ile tebliğ olunur.

MADDE 24. — Aynı Kanunun 124 ncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Şikâyet Yolu ile Müracaat:

Madde 124. — Vergi mahkemesinde dava açma süresi geçtikten sonra yaptıkları düzeltme talepleri reddolunanlar şikâyet yolu ile Maliye Bakanlığına müracaat edebilirler.

Bu madde gereğince il özel idare vergileri hakkında valiliğe ve belediye vergileri hakkında belediye başkanlığına müracaat edilir.

MADDE 25-35. — Tasarının bu maddeleri aynen kabul edilmiştir.

MADDE 36. — Aynı Kanuna 290 ncı maddeyi takiben aşağıdaki mükerrer 290 ncı madde eklenmiştir.

“Amortisman Tabi İktisadî Kıymetleri Yeniden Değerleme”:

MÜKERRER MADDE 290. — Anonim Şirketler (imtiyazlı şirketler hariç) bilançolarına dahil edilmiş bulunan, amortisman tabi iktisadî kıymetleri ve bu kıymetler üzerinden ayrılmış olup bilançolarının pasifinde gösterilen amortismanları aşağıda yazılı esaslara göre yeniden değerleyebilirler.

İktisadî Devlet Teşekküllerinin yeniden değerlendirme yapmaları zorunludur.

1. Değeri 5000 lirayı geçmeyen iktisadî kıymetler, iktisadî kıymetlerin maliyet bedellerine eklenmiş bulunan kur farkları, sinema filmleri, alameti farika hakları, peştemallıklar, özel maliyet bedelleri, ilk tesis ve taazzuv giderleri, organizasyon, etüt ve arama giderleri ile mahiyetleri ve amortisman süre ve tarzları itibariyle bunlara benzeyen sair aktif kıymetler yeniden değerlendirme kapsamına girmezler.

2. Yeniden değerlendirme katsayıları, yeniden değerlemenin yapıldığı son hesap dönemi başlangıç yılı kabul edilmek suretiyle Maliye Bakanlığı tarafından yıllar itibariyle tek bir seri halinde tespit olunur ve Resmî Gazete ile yayınlanır.

3. İktisadî kıymetler ve bu kıymetler için geçmiş yıllarda ayrılmış olan amortismanlar, iktisadî kıymetlerin bilançonun aktifine dahil edildikleri yıla ait katsayı ile çarpılmak suretiyle yeniden değerlendirilir. Müteakıp değerlemelerde, bir önceki değerlemenin yapıldığı hesap döneminden önce aktife girmiş bulunan iktisadî kıymetler ile bu iktisadî kıymetler üzerinden ayrılmış bulunan amortismanlar anılan hesap dönemine ait katsayı ile çarpılmak suretiyle yeniden değerlendirilir.

Kendilerine özel hesap dönemi tayin olunan mükelleflerin bilançolarına bu dönemler içinde dahil ettikleri iktisadî kıymetlerin ve bu kıymetler için geçmiş yıllarda ayrılmış olan amortismanların değerlendirilmesinde, özel hesap dönemlerinin kapandığı takvim yıllarına ait katsayılar esas alınır.

Gayrimenkullerin yeniden değerlendirilmesi sonucu bulunacak değer, Emlak Vergisi tarhına esas alınan vergi değerinden fazla olamaz.

4. Yeniden değerlendirme neticesinde doğacak değer artışı, bilançonun pasifinde özel bir fon hesabında gösterilir.

Değer artışı, amortismanı tabi iktisadî kıymetlerin yeniden değerlendirilmesinden önceki net bilanço aktif değerlerinin, bu kıymetlere katsayı tatbikinden sonrabulunacak net bilanço aktif değerlerinden indirilmesi suretiyle bulunur.

Net bilanço aktif değeri, iktisadî kıymetlerin bilançonun aktifinde yazılı değerinden, pasifte yazılı amortismanın tenzili suretiyle bulunan miktarı ifade eder.

Bu değerın tespitinde; Vergi Usul Kanununun 320 nci maddesinin son paragrafı hükmüne göre ayrılmış sayılan amortismanlar da fiilen ayrılmış kabul edilir.

5. Yeniden değerlemeye tabi tutulan iktisadî kıymetlerin amortismanları, değerlemenin yapıldığı hesap dönemini takip eden hesap döneminden itibaren yeni değerleri üzerinden ayrılır.

6. Pasifte gösterilen değer artışları sermayeye ilave edildiği veya herhangi bir suretle başka bir hesaba nakledildiği takdirde, bu ameliyenin yapıldığı dönemin kazancı sayılarak vergiye tabi tutulur. Ancak, bu fıkrada zikredilen işlemlere tabi olmayarak fon hesabında tutulan değer artışlarından Gelir Vergisi Kanununun 94 ncü maddesi uyarınca vergi tevkifatı yapılmaz.

7. Pasifte gösterilen değer artışı (bankalarda bu değerin yarısı), bu değerin yarısından az olmamak üzere, nakit karşılığı hisse senedi ihraç edilmek suretiyle sermaye artırımına gidilmesi ve değerlendirme gününden (kendilerine özel hesap dönemi tayin olunan mükellefler değerlendirme katsayılarının ilan edildiği tarihten) itibaren her yıl iştiraki taahhüt edilen pay bedellerinin en az 1/4 ünün ödenmesi kaydıyla sermayeye eklenebilir. Şu kadar ki her yıl sermayeye eklenecek değer artışı iştiraki taahhüt edilen pay bedellerinin ödenen kısmına isabet eden miktarı aşamaz.

Bu suretle sermayeye eklenen değer artışları, ortaklar tarafından işletmeye ilave edilmiş kıymetler olarak kabul edilir.

Bu işlem, ortaklar bakımından kâr dağıtımı sayılmaz. Değerleme yapılan kuruma iştirak eden işletmelerin aktifinde bu nedenle meydana gelen artışlar ise, pasifte bir karşılık hesabında gösterilir ve bu karşılık sermayenin cüz'ü addolunur. Karşılık hesabında gösterilen değer artışı, bu bentte belirtilen şartlar dahilinde sermayeye de eklenebilir.

Yeniden değerlendirme sonucunda doğan değer artışının sermayeye eklenmesi amacıyla nakit karşılığı çıkarılacak olan hisse senetlerinin, itibari değerlerinin üstünde satılmasından elde edilecek hâsılat Gelir ve Kurumlar Vergisine tabi tutulmaz. Dağıtılması halinde ise, elde eden ortaklar bakımından gelir addolunmaz.

8. Yeniden değerlemeye tabi tutulan iktisadî kıymetlerin satışı halinde, bunlara isabet eden değer artışları aynen amortismanlar gibi muameleye tabi tutularak fon hesabından çıkarılır.

9. Bilançonun pasifinde özel bir fon hesabında topluca gösterilen değer artışları yekûnünden, yeniden değerlemeye tabi tutulan iktisadî kıymetlerin her birine isabet eden miktarlar ile bunların hesap şekilleri envanter defterinin ayrı bir sayfasında müfredatlı olarak gösterilir.

10. Yeniden değerlemenin yapılacağı zaman ve değerlemeye ilişkin diğer hususlar Maliye Bakanlığınca tespit edilir.

MADDE 37-42 -Tasarının bu maddeleri aynen kabul edilmiştir.

MADDE 43. — Aynı Kanunun 374 ncü maddesinin 1 numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

1. Kusur, ağır kusur ve kaçakçılık cezalarında, cezanın bağlı olduğu vergi alacağının doğduğu takvim yılını takip eden yılın birinci gününden; 353 ve mükerrer 355 nci maddeler uyarınca kesilecek usulsüzlük cezalarında, usulsüzlüğün yapıldığı yılı takip eden yılın birinci gününden başlayarak beş yıl (114 ncü maddenin ikinci fıkrası hükmü ceza zamanaşımı için de geçerlidir.);

MADDE 44-51. — Tasarının bu maddeleri aynen kabul edilmiştir.

MADDE 52. — Aynı Kanunun 378 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Dava Konusu:

Madde 378. — Vergi mahkemesinde dava açabilmek için verginin tarh edilmesi, cezanın kesilmesi, tadilat ve takdir komisyonları kararlarının tebliğ edilmiş olması; tevkif yoluyla alınan vergilerde istihkak sahiplerine ödemenin yapılmış ve ödemeyi yapan tarafından verginin kesilmiş olması lâzımdır.

Mükellefler beyan ettikleri matrahlara ve bu matrahlar üzerinden tarh edilen vergilere karşı dava açamazlar. (Bu Kanunun vergi hatalarına ait hükümleri mahfuzdur:)

MADDE 53. — Aynı Kanuna 19.12.1863 gün ve 205 sayılı Kanunun 26 ncı maddesiyle eklenen geçici 11 nci madde aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Yeniden Değerleme:

Geçici Madde 11. — 1. Anonim Şirketler (imtiyazlı şirketler hariç) bilançolarına dahil edilmiş bulunan amortismanlara tabi iktisadî kıymetleri ve bu kıymetler üzerinden ayrılmış olup bilançolarının pasifinde gösterilen amortismanları 1982 hesap dönemi sonu itibarıyla mükerrer 290 ncı madde hükümlerine göre yeniden değerleyebilirler.

İktisadî Devlet Teşekküllerinin yeniden değerlendirme yapmaları zorunludur.

2. Yeniden değerlendirme katsayıları 1970 yılından başlamak üzere Maliye Bakanlığınca tespit olunur. Şu kadar ki katsayıların tespitine esas alınan başlangıç yılını daha sonraki bir yıl olarak belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.

3. 5.11.1981 tarihinden bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar sermayelerini artıran bankaların, sözkonusu sermaye artırımları, mükerrer 290 ncı maddenin 7 numaralı bendi hükümleri uyarınca nakit karşılığı yapılacak sermaye artırımına mahsup edilir.

Bankaların, mükerrer 290 ncı maddenin 7 numaralı bendi hükümlerine göre sermayeye kalbedebilecekleri değer artışları, bu bent hükümleri dahilinde tekabül ettikleri nakdî sermaye miktarı ödenmiş olmak ve 31.12.1982 tarihinden itibaren 4 yıl içinde sermayeye kalbedebilmek kaydıyla Bankalar Kanunu uygulamasında ihtiyat addolunur.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra sermaye artırımına gitmiş bulunan kurumların sözkonusu sermaye artırımları, mükerrer 290 ncı maddenin 7 numaralı bendi hükümleri uyarınca nakit karşılığı yapılacak sermaye artırımına mahsup edilir.

4. Gayrimenkullerin yeniden değerlendirilmesinde, mükerrer 290 ncı maddenin 3 numaralı bendinin son paragrafı uyarınca yapılacak mukayesede 1983 genel beyan döneminde beyan edilecek vergi değerleri esas alınır.

MADDE 54. — Aynı Kanuna Ek Geçici 8 nci maddeyi takiben aşağıdaki beş ek geçici madde eklenmiştir.

EK GEÇİCİ MADDE 9. — 1981 takvim yılı peşin ödeme derecelerine yapılan itirazlar hakkında bu Kanunun 55 nci maddesi ile kaldırılan Mükerrer 86 ncı madde hükümlerinin uygulanmasına devam olunur. Şu kadar ki, Merkez Özel Komisyonu tarafından görüşülerek so-

nuçlandırılan itirazlardan Resmî Gazetede ilan edilmemiş olanlar hakkında sözü edilen maddenin ilana ilişkin hükmü uygulanmaz.

EK GEÇİCİ MADDE 10. — Bu Kanunun 37 nci maddesi ile değişik Vergi Usul Kanununun 298 nci maddesi hükümlerinin yürürlüğe gireceği tarihten önceki dönemlere ilişkin olarak yapılacak rayiç bedel takdirleri dolayısıyla anılan Kanunun 257 nci maddesinin bu Kanunun 33 ncü maddesi ile değiştirilmeden önceki hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.

EK GEÇİCİ MADDE 11. — 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 353 ncü maddesinin 2 numaralı bendi uyarınca her bir belge nevine ilişkin olarak kesilmiş bulunan özel usulsüzlük cezalarının, her bir tespit için 50.000,— lirayı ve bir takvim yılı içinde 500.000,— lirayı aşan miktarı tahsil edilmemişse terkin, tahsil edilmişse red ve iade edilir.

EK GEÇİCİ MADDE 12. — Gelir Vergisi Kanununun 2454 sayılı kanunun 14 ncü maddesiyle değişik mükerrer 117 nci maddesi hükümleri uyarınca, 1981 yılı için tahakkuk ettirilmiş bulunan peşin ödemelere ilişkin taksitlerini vadesinde ödemeyen mükellefler hakkında 15.4.1982 tarihine kadar 6183 sayılı kanunun 2347 sayılı kanunla değişik 51 nci maddesi hükmü uygulanmaz.

1981 yılı Gelir Vergisine mahsup edilipte ödenmemiş bulunan peşin ödeme miktarının, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki ay içinde ödenmesi halinde, bu alacaklara da 15.4.1982 tarihinden öndendiği tarihe kadar geçen süre için gecikme zammı uygulanmaz.

Tahsil edilmiş bulunan gecikme zamları ise red ve iade edilir.

EK GEÇİCİ MADDE 13. — a) 213 sayılı Vergi Usul Kanununa bu Kanunla eklenen mükerrer 49 ncu maddede yer alan bina metrekare normal inşaat maliyet bedelleri ilearsalara ait asgarî ölçüde birim değer tespitlerine ilişkin süreleri Emlak Vergisi 1983 Genel Beyan Dönemi ile ilgili olmak üzere 1982 takvim yılında gerektiği ölçüde kısaltmaya;

b) 1983 yılında yapılacak olan Genel Beyan dolayısıyla vergi dairelerine verilecek Emlak Vergisi beyannamelerini iki ay önceden kabul etmeye;

Maliye Bakanı yetkilidir.

Kaldırılan hükümler:

MADDE 55. — a) 213 sayılı Vergi Usul Kanununun Mükerrer 86 ncı maddesi,

b) 440 sayılı İktisadî Devlet Teşekkülleri ile Müesseseleri ve İştirakleri Hakkında Kanunun Geçici 1 nci maddesinin (f) işaretli bendi ile Geçici 2 nci maddesi hükümleri, yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük:

MADDE 56. — Bu Kanunun.

a) 10, 30, 31, 32, 41 ve 43 ncü maddeleri 1.1.1981 tarihinden;

b) 33 ve 37 nci maddeleri 1.1.1983 tarihinden;

c) 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 35, 40, 42, 44,45, 46, 47, 48, 49, 50, 51 ve 52 nci maddeleri Vergi Mahkemelerinin göreve başlayacakları tarihten; geçerli olmak üzere yayımı tarihinden,

d) Diğer maddeleri yayımı tarihinde, yürürlüğe girer.

Yürütme:

MADDE 57. — Tasarının 58 nci maddesi 57 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.